

MARCUSJAAR B-2020-2021
ZONDAG: Tijd door het jaar 5
DATUM: 7 februari 2021

Evangelie: Mc 1,29-39

Uit het heilig evangelie van onze heer Jezus Christus volgens Marcus

- 29 Vanuit de synagoge ging Jezus regelrecht
naar het huis van Simon en Andreas,
samen met Jakobus en Johannes.
- 30 De schoonmoeder van Simon lag met koorts op bed,
en meteen spraken ze met Hem over haar.
- 31 Hij ging naar haar toe,
pakte haar bij de hand en liet haar opstaan.
De koorts verliet haar, en ze bediende hen.
- 32 's Avonds, toen de zon was ondergegaan,
brachten ze allen bij Hem die ziek waren
en die van demonen te lijden hadden.
- 33 Heel de stad was samengestroomd voor de deur.
- 34 Hij genas vele zieken van allerlei kwalen,
en Hij dreef veel demonen uit;
Hij stond de demonen niet toe te spreken,
omdat ze wisten wie Hij was.
- 35 En in alle vroegte, het was nog nacht,
stond Hij op, ging naar buiten naar een eenzame plaats
en bleef daar bidden.
- 36 Simon en zijn metgezellen gingen Hem achterna,
37 en ze vonden Hem en zeiden tegen Hem:
'Iedereen zoekt U.'
- 38 Hij zei hun: 'Laten we ergens anders heen gaan,
naar de dorpen in de buurt,
zodat Ik ook daar kan verkondigen.
Want met dat doel ben Ik weggegaan.'
- 39 En Hij ging in heel Galilea in hun synagogen verkondigen
en dreef de demonen uit.

KBS Willibrord 1995

* Het evangelie van deze zondag geeft het *tweede* deel (v. 29-39) weer van de zo te noemen '**Dag van Jezus te Kafarnaüm**'.

- * In dat tweede deel zijn drie onderverdelingen af te lijnen:
- a) De genezing van de schoonmoeder van Petrus (1,29-31),
 - b) Genezingen in de avond ((1,32-34),
 - c) Op een eenzame plek en Jezus verlaat Kafarnaüm (1,35-39).

1) De genezing van de schoonmoeder van Petrus (1,29-31)

- a) V. 29: Marcus oordeelt het nuttig de lezers te herinneren dat Jezus deze dag samen met zijn leerlingen doorbrengt.

Vers 29 is een eenvoudige situatieschets.

- b) Er wordt een volledig genezingsverhaal verteld, zoals Marcus meestal doet: **uitermate kort en sober**.

c) Het is een schematisch en goed gestructureerd wonderverhaal.

- d) Simon is een bekende figuur in de gemeente (van Marcus). Zijn vermelding vereist geen nadere uitleg.

“De beschrijving van de zieke is eveneens zeer sober. De zieke wordt voorgesteld: de schoonmoeder van Simon. De vermelding van de ziekte klinkt vaag en algemeen: koorts” [*Lamberigts, p. 31].

- e) De naam van de zieke kennen we niet. Ook de tussenkomst ten gunste van de zieke is uiterst geschematiseerd:

“En aanstonds spraken zij hem over haar”. De twee hoofdpersonen uit het verhaal: Jezus en de schoonmoeder van Petrus, worden met elkaar in contact gebracht, meer niet. Het werkwoord ‘spreken’ klinkt vaag en algemeen. Naar de juiste betekenis moeten we gissen. Ook is niet duidelijk wie onderwerp is” [*Lamberigts, p. 31].

- f) Vers 31

°31a: ‘Hij ging naar haar toe’:

Bondiger kan het niet.

°31b: Het eigenlijke wonder: dat wordt wat meer gedetailleerd voorgesteld.

Volgens Lamberigts staat er:

“pakte haar bij de hand en liet haar opstaan”. – “Het werkwoord dat eigenlijk het wonder aangeeft, betekent letterlijk: oprichten, rechtzetten, doen opstaan; in figuurlijke zin kan het betekenen: herstellen van een ziekte, genezen, verrijzen. In ons verhaal vallen beide betekenissen omzeggens samen. Het oprichten van de zieke door haar bij de hand te vatten, is in zekere zin ook het genezingsmiddel. Om de logische volgorde van de gebeurtenissen te eerbiedigen, zouden beide uitdrukkingen eigenlijk met elkaar verwisseld moeten worden: normaal neemt Jezus de zieke eerst bij de hand en zo richt hij haar op” [*Lamberigts, p. 31].

31c: “En de koorts verliet haar”:

Weerom zo eenvoudig mogelijk.

31d: “en ze bediende hen”:

dat meervoud slaat hier natuurlijk op Jezus en zijn leerlingen.

- g) **Bedoeling van Marcus** met deze genezingsactiviteit?

1.- Om als het ware te laten zien dat deze activiteit tot Jezus’ programma behoorde
“Marcus zal er later uitgebreid op terugkomen. Met de genezing van de vrouw met een bloedvloeïing en van het dochttertje van Jaïrus zet hij dit thema later uitvoerig in de verf (5,21-43)” [*Smit, p. 50].

2.- De positie van de vrouw:

*“Wat de positie van de vrouwen betreft, gaat er van dit fragment een dubbele boodschap uit. Het **positieve** nieuws is **dat een vrouw de eerste is die Jezus geneest**. Zo ziet Marcus vrouwen in ieder geval niet over het hoofd en geeft hij hun in zekere zin een voorrangspositie. Maar waar zijn de andere vrouwen – zoals de echtgenote van Petrus en de dochter van de zieke – in dit verhaal? Het **slechte** nieuws is dat de mannen het blijkbaar volledig voor het zeggen hebben. ... De ‘schoonmoeder van Simon’ is weliswaar als eerste genezen”* [*Smit, p. 50].

3.- Als besluit kunnen we zeggen:

*“We staan hier voor een zeer gestructureerd, maar uiterst schematisch wonderverhaal, zonder uitgesproken novellistische trekken. Het betreft hier een wonderverhaal dat tot zijn eenvoudigste vorm herleid is. Zo’n verhaal **wil slechts het wonder vermelden**. Alleen wanneer we dit verhaal terugplaatsen in het geheel van de context van de eerste dag van Jezus in Kafarnaüm, wordt de **theologische** bedoeling van Marcus duidelijk: Jezus kondigt het heil aan en verwezenlijkt het; hij overwint de ziekte en de demonische machten; zo vestigt hij het rijk van God” [*Lamberigts, p. 32].*

2). Genezingen in de avond (1,32-34)

- a) De vermelding van vele genezingen in de avond sluit goed aan bij wat voorafgaat. Men moest inderdaad het einde van de sabbatdag (1,21) afwachten om zieken te mogen genezen. Bij de Joden eindigde de dag na zonsondergang.
- b) Het doel van deze eentonige samenvatting is duidelijk het beeld van Jezus als bevrijder van zieken en bezetenen te vergroten. Hij is niet alleen een leraar met gezag (v. 27), maar hij heeft ook de macht om zieken te genezen en bezetenen te bevrijden.
- c) Jezus staat de demonen niet toe dat ze zijn identiteit bekend maken (zie ook v. 25). *“Dit spreekverbod (vgl. 1,34; 3,11, enz.) is een onderdeel van het zogenaamde ‘Messiasgeheim’, een eigen ‘theorie’ van de evangelist, die hij secundair over zijn bronnen uitspreidt. Marcus wil zijn lezers, die leven onder de voortdurende druk van reële of dreigende vervolgingen geleidelijk aan de ‘ware aard’ van Jezus laten ontdekken. Jezus is de Messias, de Zoon van God, maar een Messias die (anders dan men geneigd is te denken) de weg van vernedering, lijden en dood zal gaan, een Messias die voor zichzelf en voor de anderen het echte leven zal winnen door zijn leven in dienstbaarheid tot het uiterste prijs te geven. Eerst in zijn verrijzenis, Gods heerlijk antwoord op Jezus’ onvoorwaardelijke trouw, zal het Messiasgeheim ten volle worden geopenbaard” [*Lamberigts, p. 32].*
 + *“Jezus’ identiteit wordt ... met **een zekere geheimzinnigheid** omgeven. Dit prikkelt de nieuwsgierigheid. Wie hij dan wel is en wat hij komt doen, zal het verdere verhaal ons leren” [*Smit, p. 51]*

3) Jezus op een eenzame plek en hij verlaat Kafarnaüm (1,35-39)

- a) Na een nachtelijk gebed in de eenzaamheid verlaat Jezus Kafarnaüm, om ergens anders heen te gaan, naar de dorpen in de omtrek, om ook daar te gaan prediken. *“Jezus spreekt dus niet slechts eenmaal per week, in de synagoge. Rondtrekkend preekt hij overal waar hij de mensen aantreft, ... overal waar de gelegenheid zich voordoet” [*Lamberigts, p. 33].*
- b) In deze korte scène *“tekent zich een eerste meningsverschil af tussen Jezus en zijn leerlingen” [*Smit, p. 51].*
- c) Hoe te begrijpen?
 Het zijn de leerlingen die de terugtrokken, biddende Jezus gaan zoeken : *“Iedereen zoekt U”* (v. 37). Het optreden van Jezus de avond voordien heeft blijkbaar veel indruk gemaakt. De leerlingen zijn van oordeel en dringen er nu op aan dat *“hij van dit succes zal profiteren om verder naam te maken en zijn aanzien bij de mensen te*

vergroten. De leerlingen zien voor hem en voor zichzelf al een glanzende loopbaan weggelegd” [*Smit, p. 51].

- d) Maar Jezus **beseft vanuit zijn gebed** dat hij namens God een andere opdracht te vervullen heeft.

*“Hij is niet op weg gegaan om zelf roem en aanzien te verwerven, maar om overal in woord en daad het goede nieuws te brengen. Hij denkt niet, zoals zijn leerlingen, aan wat mensen belangrijk vinden, **maar aan wat God wil**. Het verschil in oriëntatie tussen Jezus en zijn leerlingen dat zich hier aftekent, ontwikkelt zich later tot een diepgaand en dramatisch conflict. In het midden van het Marcusevangelie (8,27 – 10,52) komen Jezus en zijn leerlingen op dit punt lijnrecht tegenover elkaar te staan. Daar komt met alle gewenste duidelijkheid aan het licht waarvoor Jezus op weg is gegaan. Deze korte scène wijst vooruit naar, en bereidt voor op dit fundamentele conflict”* [*Smit, p. 51].

+ *“De zinssnede ‘daartoe ben ik uitgegaan’ (v. 38) plaatst heel deze passage **in het licht van het goddelijk ‘moeten’**. In het leven van Jezus primeert de wil van de Vader, die Hem uitzendt om zijn Koninkrijk te vestigen. Hieraan wil Jezus ten koste van alles trouw blijven. Van hieruit moeten we ook het zich terugtrekken in de eenzaamheid om te bidden begrijpen (vgl. 1,45; 3,7; 6,30-32). In het gebed zoekt Jezus de kracht om zich in alles te laten leiden door Gods wil. Hij zoekt geen gemakkelijk succes. Hij streeft geen macht na. Onbaatzuchtig, zonder het zoeken van eigen baat of voordeel, ijvert hij voor de verwezenlijking van Gods heilsplan”* [*Lamberigts, p. 33].

++++++

Bibliografie

1. Sylvester LAMBERIGTS, *Jezus geneest de zieken-Mc 1,29-39*, in: *Exegetisch commentaar bij het Marcus-evangelie jaarcyclus B*, in: *Dichtbij is uw Woord*, uitgave Werkgroep Sacerdos, Vlaamse Bijbelstichting, s.d. Mechelen, pag. 30-34.
2. Joop SMIT, *Het verhaal van Marcus. Sleutelpassages uit zijn evangelie*, Joop Smit en KBS uitgeverij (onderdeel van Uitgeversgroep Jongbloed, Heerenveen), eerste druk 2001, pag. 49-51.
3. Paul KEVERS, *Vijfde zondag door het jaar*, in: *De bijbel lezen in woord en daad – B-Jaar*, Halewijn, Antwerpen, 2008, pag. 84-86.